

Hadtápbiztosítási rendszergyakorlatok előkészítésének és levezetésének követelményei, módszerei

Kapus Gyula ezredes

Az MNHF, miniszterhelyettes elvtárs előadásában részletesen érintette a hadtáp rendszergyakorlatok célkitűzéseit, jelentőségét a hadtáp háborús felkészítésében. Nem ismételve az elmondottakat, a szabályzatokra, az e tárgyban kiadott követelményekre, valamint tapasztalatainkra alapozva röviden kívánom összefoglalni a hadtáp rendszergyakorlatok előkészítésében és végrehajtásában érintett állomány kategóriákat.

A hadosztály hadtápbiztosítási rendszergyakorlaton a jelenlegi változatban részt vesz:

a) HDS tagozatból a HDS PK HTPH vezetésével – mint gyakorlatvezetés – a HDS hadtáptörzs kijelölt állománya, kiegészítve az anyagi biztosításban részt vevő, nem hadtáp önálló szolgálatoktól (pc. gímű., fegyverzet, mű., vv., hír. stb.) a gyakorlatvezetésbe vezényelt tisztekkel, valamint komendáns, térképész és híradó erőkkel, eszközökkel.

b) A ho. tagozatból a HOPK HTPH vezetésével a hadtáptörzs az előbbiekből felsoroltakhoz hasonló összetételben gyakorol. A ho. HVP „B” állománnyal ténylegesen működik, és vezeti a korábban törzsfoglalkozás keretében megtervezett feladatok, pontosabban a ho. támadó harca hadtápbiztosításának végrehajtását, alárendelt hk. e. harcászati gyakorlatára építve.

Az ellátó zászlóalj és az egészségügyi zászlóalj kiegészített „B” állománya a funkcionális elemek működőképességéhez szükséges feltöltöttséggel gyakorol.

c) Az ezred tagozatban, mint említettem, egy hk. ezred gyakorlatot hajt végre, ezred hadtápot és egy zászlóalj hadtápot a hadosztály „M” állományából vezényelt állományból töltöttünk fel.

Ezenkívül még két ezred hadtáp szakharcászati komplex foglalkozás kerül végrehajtásra a rendszergyakorlattal összekapcsolva, a hadosztály hadtáp anyagi biztosítással kapcsolatos feladatai szélesebb – több irányú gyakoroltatása érdekében. Hasonlóan rakodóállományt kellett külön biztosítani a rakodási feladatok végrehajtásához.

A légi szállítóeszközökkel történő utánszállítás és sebesültkiürítés gyakorlásához 1 db AN-26 repülőgép és 6 db MI-8 helikopter került kirendelésre.

Mindezeket figyelembe véve a gyakorlatra kialakított személyi állomány, anyagi és technikai eszközök lehetővé teszik a hadosztály tagozattól harc- és

gépjárművekig, illetve harcosig a hadtápbiztosítási feladatok végrehajtásának összefüggő rendszerben való gyakoroltatását, a tagozatokon belüli és tagozatok közötti munka módszeres sulykolását, a meglevő feszültségek megoldási lehetőségeinek vizsgálatát, nem utolsósorban ajánlások, javaslatok kidolgozását.

A bemutatásra kerülő rendszergyakorlat előkészítése során az MNHF, HM h. elvtárs utasítása és az MN HTP TÖF elvtárs által a hadtáp rendszergyakorlatok előkészítésére kiadott irányelvek alapján figyelembe vettük, hogy a rendszergyakorlatot ezred harcászati gyakorlatra építve, bemutató jelleggel kell előkészíteni és levezetni, ezen belül:

– fokozott gondot kell fordítani a hadtáp szakalegységek belső munkatechnológiájának kimunkálására, bemutatására; a tagozatok közötti kapcsolatok érzékeltetésére;

– a hadtáptörzsek és hadtáp egység-, alegység-parancsnokok végrehajtást szervező, irányító tevékenységét, kiképző szerepét hangsúlyozottabban érvényre kell juttatni;

– előtérbe kell helyezni a saját tagozatba szervezett hadtápalegységek vezetésének, szakmai irányításának, a különböző hadtáp technikai eszközök hatékonyabb alkalmazásának kérdéseit.

A jelentett okmányok alapján kialakítottuk a gyakorlat tárgyát, célját, mozzanatait, a részt vevő állományra, valamint a gyakorlat előkészítésére és levezetésére vonatkozó követelményeket, főbb időpontokat.

A kapott feladatot előbbieken keresztül részletesen értelmezve, megértve, együttműködésben a seregtest hadműveleti és kiképzési osztályával és más szervekkel, kialakítottuk az előzetes elgondolást a gyakorlat előkészítésére, amit a parancsnok elvtársnak jelentettem. A seregtest PK elvtárs jelentésem alapján a HOPK által levezetésre tervezett ezred harcászati gyakorlattal összhangban, intézkedésben szabályozta a gyakorló hadosztály és az érintett seregtest fegyvernemi főnökök feladatait.

Az előkészítő munka következő lépéseként kidolgoztuk a hadtáp rendszergyakorlat „elgondolását”-t, térképen és szövegesen.

Az elgondolást a PK elvtársnak jelentettem, egyetértése után az MNHF, HM h. elvtárs által került jóváhagyásra. Ezután a PK elvtárs előbbieken jelentett intézkedése végrehajtására szervezési intézkedést adtam ki a gyakorlók és a gyakorlatvezetőséget kiszolgáló komendáns, térképész, híradó szervek felé.

A szervezési intézkedésben szabályoztam: a gyakorlat tárgyát, célját, módszerét, az előkészítés és végrehajtás nagybani ütemezését, a részt vevő állományt, a gyakorlat területét, a mozzanatok és oktatási kérdéseket, a minden oldalú biztosítás törzsekre háruló feladatait; a politikai munka feladatait, a begyülekeztetés és elhelyezkedés rendjét (a gyakorlat megindulási helyzetét), a felderítés, szemrevételezés feladatait, a műszaki biztosítás, a tömegpusztító fegyverek elleni védelem, anyagi, egészségügyi és technikai biztosítás, fegyverzeti biztosítás, térképészeti biztosítás, híradás, a gyakorlatra való felkészülés feladatait.

Az előkészítő munka fontos mozzanataként került sor a *levezetési terv* kidolgozására. Tapasztalataink szerint célszerű a grafikus részt kinagyítani, így mód nyílik az egyes objektumokon belüli tevékenység megjelenítésére is. A levezetési terv mellékleteként időtengelyes grafikon készült, ami a gyakorlatvezetőség, a vérehajtó tagozatok feladatait foglalta rendszerbe. Újszerű volt a levezetési terv készítésében egyes szakfeladatok megoldási rendjének részfoglalkozás-vezetők ál-

tal történő kimunkálása és egy gyakorlási terv készítése az egyes objektumokon belüli feladatok végrehajtására. A gyakorlási terv elkészítését eredetileg a bemutatató jelleg tette szükségessé, azonban célszerű más rendszergyakorlaton is az alegységek tervszerű és fokozatos felkészítése érdekében hasonló tervet kidolgozni.

Miután a gyakorlatvezetés legfontosabb alapokmányai elkészültek, a kialakított harcászati és hadtáp helyzet alapján a gyakorlat kezdete előtt tíz nappal az általunk kiadott harcászati feladat és hadtáp intézkedés alapján törzsfoglalkozás keretében kidolgoztattuk a gyakorló hadosztály és ezred törzsekkel a hadtápbiztosítási, egészségügyi biztosítási terveket, munkatérképet, és más vezetési okmányokat. Jelenleg tehát a hadosztály és ezred hadtáptörzs elsődleges feladata a kidolgozott okmányok realizálása, a végrehajtás vezetése, és a résztvevő hadtápegységek, -alegységek tevékenységének kiképzés jellegű ellenőrzése, igazítása.

A gyakorlat előkészítését szolgáló munka egy sor, a jövőben is hasznosítható tapasztalatot adott:

- az elgondolás kialakításától kezdve szükséges az anyagi biztosítás komplexségének megfelelően az érintett anyagnem felelős szervek bevonása és komplex gyakorlatvezetés, illetve kidolgozó csoport létrehozása;

- a végrehajtó törzsek és alegységek előzetes felkészítését törzsfoglalkozások, szakharcászati foglalkozások útján szükséges végrehajtani;

- célszerűnek bizonyult az alapvető vezetési okmányok, tervek előre történő kidolgoztatása törzsfoglalkozáson abból a célból, hogy a gyakorló törzsek a rendszergyakorlat során figyelmüket a végrehajtás vezetésére összpontosíthassák. Az előre kidolgozott okmányokat a rendszergyakorlat során a gyakorlat időtengelyes grafikonja szerint „aktivizálják”.

A harcászati gyakorlatokra építve levezetett hadtáp rendszergyakorlatok esetében az oktatási kérdések kellő részletességű átvételét, a tagozatokon belüli és közötti munkamódszerek kialakítását, gyakoroltatását a hadtáp rendszergyakorlat viszonylag nagyobb önállósága teszi lehetővé. A „viszonylag nagyobb önállóság” annak révén teremthető meg, hogy a harcászati gyakorlatok elgondolása kialakításánál a hadtáp rendszergyakorlat célkitűzéseit mint behatároló körülményt kell figyelembe venni az alárendelt törzsnek. Mindezekben túl tapasztaltuk, hogy a rendszergyakorlattal összefüggésben levezetésre kerülő harcászati gyakorlatok tekintetében az általánostól egy-másfél nappal hosszabb harcelőkészítő időszakot célszerű beállítani, ahol mód nyílik a harcászati alaki és szakharcászati alaki foglalkozások végrehajtásával a hadtáp oktatási kérdések összefüggő végrehajtásának begyakorlására. Ez annál inkább is fontos, mert mint már többször elhangzott, a növekedés keretesítés mellett, mindinkább, csak több hadtápegység összekovácsolásával lehet az egyes tagozatok célszerű gyakorló állományát kialakítani. A hadtáp rendszergyakorlatok előkészítésénél a keretesítés mellett másik gondot okoz, hogy a meglevő csökkentett állománynak rendszergyakorlat esetén is meg kell oldania a laktanyai béke ellátás feladatait. Mint már említettem, megoldásnak a hadtápegységek összevont gyakoroltatása, más esetben tartalékos állomány ezidőre való behívásának tervezése a célravezető.

Aláhúzottan jelentem azt a tapasztalatot is, hogy éppen a gyakorlat levezetési tervének kidolgozása irányította rá figyelmünket több, korábban felülete-

sebben kezelt szakmai rész kérdését kimunkálásának szükségességére. Többek között: a raktárakon belüli munkatechnológia az egy időben történő vételezések és szállítmányképzés esetén; vételező oszlopok raktárakhoz történő szervezett irányítása; az ellátó zászlóalj és század, SH-ek tevékenységének vezetése a hadtáptörzsek részéről.

A hadtáp rendszergyakorlat sajátos követelményének megfelelően igyekeztünk megtalálni annak lehetőségét, hogy a hadtáptörzsek és alegységparancsnokok a végrehajtó szerepkör mellett kiképző, ellenőrző munkát is végezzenek. Ezt jól szolgálta a vezetési okmányok előre történő kidolgozása; a törzsek, alegységparancsnokok felkészítése, a kiképzési normák, programok alkalmazása, résztervek „gyakorlási tervek” kidolgozása.

A rendszergyakorlatot végrehajtó parancsnoki állomány felkészítésének szervezését képezte a szabályzatok, szakmai utasítások vonatkozó részeinek áttanulmányozása is. Ezek felhasználásával biztosítható a felkészülés, az egyes oktatási kérdések szabályzati követelmények teljesítését biztosító levezetése, a hibák kijavítása, a normák teljesítésének mérése, más szóval a tudatos kiképző munka.

A most bemutatásra kerülő rendszergyakorlat éppen a bemutató jelleg miatt természetesen több, a bemutatás jellegéből adódó sajátossággal is bír. Ezek a telepítési távolságok csökkentésében, esetenként egy-egy mozzanat céltudatos alakításában, a valóságban komplexen jelentkező munkafázisok mozzanatokra tagolt bemutatásában, a bemutatás időtényezői meghatározó jellegében jelentkeznek.

A hadtáp rendszergyakorlat előkészítésének befejező mozzanataként célszerű a végrehajtást vezető hadtáptörzs részére terepasztal felhasználásával megszabni a gyakorlat rendjét, módszerbeni követelményeit. Ebben a fázisban a hadosztály hadtáptörzs már ismeri a harcászati és hadtáphelyzetet, rendelkezik a biztosítási tervekkel és számvetésekkel, tehát a foglalkozás során elsősorban a tervek, intézkedések realizálásával, annak konkrét, gyakorlati módszereivel és követelményeivel kell foglalkozni.

A terepasztal felhasználásával végzett gyakorlatvezetői eligazítás legfőbb célja abban foglalható össze, hogy ez alapján a gyakorló hadtáptörzsek és alegységparancsnokok a tereppel azonosítva mozzanatonként és összefüggésében áttekintést kapjanak a gyakorlat tervezett lefolyásáról, a gyakorlat rendjéről, követelményeiről, mindezek alapján módjuk nyíljon a szükséges kapcsolódó, szoros együttműködést igénylő kérdések egyeztetésére is.

Ez a felkészítési módszer egyben a gyakorlatvezető segítőinek az összegező, ismétlő foglalkozását is jelenti.

A terepasztalon előre történő felkészítés módszere „szokatlanak” tűnhet, de a törzsvezetési jelleg, az okmánykészítő centrikusság megszüntetése, a tényleges gyakoroltatási oldal erősítése érdekében elengedhetetlen útnak látszik.